SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 469/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Lindou Kovandovou, LL.M., Janka Kráľa 1, Banská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 121/2013 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 121/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ sa návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu 31. decembra 2008 domáhal úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej dcére, a to úpravou styku s maloletou.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne opisuje celý priebeh konania. Návrh na úpravu styku s maloletou dcérou podal 31. decembra 2008 na vecne a miestne príslušnom okresnom súde (a vedený bol pod sp. zn. 15 P 429/2008). Okresný súd vo veci takmer dva roky nekonal, následne zasielal sťažovateľovi výzvy a oznámenia, ktorými ho opakovane žiadal, aby sa vyjadril, či na podanom návrhu trvá, resp. mu oznamoval, že sa necíti byť príslušným na konanie. Po viac ako dvoch rokoch okresný súd konanie zastavil (uznesením zo 16. februára 2011), čo potvrdil odvolací súd (uznesením z 26. mája 2011). Dovolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (uznesením z 28. februára 2013). Vec sťažovateľa bola po vrátení okresnému súdu ďalej vedená pod sp. zn. 30 P 121/2013. V konaní dochádzalo podľa názoru sťažovateľa k zbytočným prieťahom, preto sa domáhal ochrany svojich práv na ústavnom súde, ktorý v náleze č. k. I. ÚS 532/2014-44 zo 17. decembra 2014 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní a prikázal mu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Napriek tomu, že ústavný súd v predmetnom náleze konštatoval, že najväčším pochybením okresného súdu bolo zastavenie konania z dôvodu, že nemá právomoc o tomto návrhu konať, okresný súd opätovne konanie zastavil z dôvodu nedostatku právomoci (uznesením z 5. apríla 2016). Na základe sťažovateľom podaného odvolania, odvolací súd uznesenie okresného súdu o zastavení konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (uznesením z 30. septembra 2016) s odôvodnením, že v konaní neboli splnené zákonné predpoklady na jeho zastavenie pre nedostatok právomoci a právomoc okresného súdu v predmetnej veci ostáva zachovaná a trvá. Vec sťažovateľa sa tak opätovne vrátila okresnému súdu, ktorý po viac ako desiatich rokoch po prvýkrát vo veci meritórne rozhodol o úprave styku sťažovateľa s maloletou dcérou (rozsudkom z 5. februára 2018). Proti meritórnemu rozhodnutiu podali sťažovateľ aj matka maloletej odvolania a odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a konanie zastavil (uznesením z 30. mája 2019), pretože nebola splnená jedna z podmienok konania, a to právomoc slovenských súdov vec prejednať a rozhodnúť. Sťažovateľ sa tak opätovne obrátil na dovolací súd, ktorý rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (uznesením z 30. januára 2020). Keďže podľa názoru sťažovateľa v postupe odvolacieho súdu dochádzalo k zbytočným prieťahom, obrátil sa na ústavný súd v poradí s druhou ústavnou sťažnosťou. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 318/2021-36 z 30. novembra 2021 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom odvolacieho súdu v konaní, avšak neprikázal mu konať bez zbytočných prieťahov, pretože konanie na odvolacom súde bolo medzičasom právoplatne skončené. Odvolací súd uznesením č. k. 11 CoP 20/2020-725 z 31. mája 2021 (právoplatným 28. júla 2021) rozsudok okresného súdu z 5. februára 2018 zrušil a konanie o návrhu otca o úpravu styku z 31. decembra 2008 a konanie o zmene úpravy styku otca s maloletou zastavil. Sťažovateľ proti rozhodnutiu podal 16. septembra 2021 dovolanie.

4. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ chronologicky zhrnul postup okresného súdu po doručení dovolania takto: *„Podľa vyjadrenia matky maloletej k tomuto dovolaniu, toto jej bolo doručené dňa 15.10.2021. Matka sa k nemu vyjadrila podaním datovaným dňa 25.10.2021,*

ktoré bolo následne preposlané sťažovateľovi v novembri 2021 s upovedomením, že sa k nemu môže v lehote 10 dní vyjadriť. Sťažovateľ sa vyjadril replikou doručenou Okresnému súdu Žilina dňa 03.12.2021. Podľa repliky matky podanie sťažovateľa doručené súdu 03.12.2021 bolo protistrane doručené až dňa 16.02.2022 (po viac ako dvoch mesiacoch). Matka podala repliku dňa 02.03.2022 a táto bola uložená do elektronickej schránky právnej zástupkyne sťažovateľa až dňa 28.04.2022, prevzatá bola dňa 09.05.2022 (teda k preposlaniu podania opäť došlo až po takmer dvoch mesiacoch).“ Následným kontaktovaním dovolacieho súdu sťažovateľ zistil, že predmetná vec mu nebola ani k 16. máju 2022 predložená.

5. Už uvedený postup okresného súdu nie je podľa názoru sťažovateľa postihnutý absolútnou nečinnosťou, avšak je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľný, nesústredený, vytvárajúci zbytočné prieťahy v konaní. Na začiatku konania mala maloletá osem mesiacov, aktuálne má 14 rokov a sťažovateľ sa stále nedokáže domôcť meritórneho rozhodnutia o úprave styku so svojím jediným dieťaťom. Rešpektuje zákonný postup a kroky, ktoré je okresný súd povinný vykonať pred predložením dovolania spolu so spisovým materiálom dovolaciemu súdu, čo si vyžaduje určitý čas, avšak *„vzhľadom na už tak neprimeranú doterajšiu dĺžku konania v tejto veci nemôže akceptovať postup, kedy opätovne dochádza k zbytočným prieťahom v doručovaní podaní účastníkov konania, ktoré už raz Ústavný súd SR v tejto veci žilinským súdom vytkol (tam teda Krajskému súdu v Žiline).“*.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K ďalším dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

8. Vychádzajúc z odôvodnenia a petitu ústavnej sťažnosti, sťažovateľ namieta porušenie označených práv prieťahovým postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

30 P 121/2013. Podstata jeho argumentácie sa zameriava na postup okresného súdu po tom, ako mu bolo doručené sťažovateľom podané dovolanie, preto ústavný súd podrobil svojmu prieskumu v rámci predbežného prejednania ústavnej sťažnosti práve túto časť konania.

9. Nad rámec uvedeného však považuje ústavný súd za vhodné podotknúť (vzhľadom na sťažovateľom v obsahu ústavnej sťažnosti vyjadrenú určitú nespokojnosť aj s postupom okresného súdu v rámci celého konania, t. j. od doručenia návrhu na začatie konania), že nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z 31. mája 2021 bolo konanie vo veci sťažovateľa právoplatne skončené, a teda v čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu (25. mája 2022) už dovtedajším postupom okresného súdu nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ústavný súd by takto koncipovanú ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

10. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v rámci predkladania veci dovolaciemu súdu poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 35/01, III. ÚS 103/05).

11. Ústavný súd je toho názoru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 P 121/2013 po doručení dovolania 16. septembra 2021 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a predloženia veci dovolaciemu súdu 12. júla 2022 (ako zistil ústavný súd z predloženého súdneho spisu) neboli spôsobené také prieťahy, ktorých intenzita by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv, aj keď na strane druhej pre objektivitu ústavný súd musí skonštatovať, že v tomto prípade postup okresného súdu pri predkladaní veci dovolaciemu súdu nebol úplne optimálny.

12. Aj napriek tomu, že zákon okresnému súdu výslovne neukladá povinnosť oboznamovať strany sporu, resp. účastníkov konania s podaniami protistrany v rámci dovolacieho konania nad rámec § 436 ods. 3 a 4 Civilného sporového poriadku, nie je možné také konanie okresného súdu považovať za konanie, ktoré by bolo možné označiť za „zbytočné prieťahy“, a samotné vykonanie takého postupu nespochybňuje ani sťažovateľ. Tieto úkony boli okresným súdom vykonávané priebežne, aj keď je možné nesúhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že aj vzhľadom na elektronickú formu ich podania ich okresný súd mohol doručovať v časovom úseku kratšom ako v niektorých prípadoch až dva mesiace.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci sťažovateľa dospel k záveru, že jeho ústavná sťažnosť proti napadnutému postupu okresného súdu po doručení dovolania 16. septembra 2021 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu ju pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu